

Entrebancs a la normalització lingüística

Pere Ortís

Això de *normalització lingüística* és una expressió que sona molt bé i que a un grapat d'interessats en la neteja del nostre idioma, interessats també en el seu respirar normal en la nostra societat, ens tenia il·lusionats, però hem hagut de rosegat massa desenganys. També ens ha tocat sofrir decepcions de part de qui més crèiem que faria bona tasca a favor seu, superant la indolència i la inacció dels qui diem que l'estimem i no movem un dit per tal de millorar-la. O que en destorbem la normalització amb actituds adverses, tot sovint de part dels autoproclamat «moderats» i que conserven la totalitat del seny.

Em creuria que hi ha pel mig un fet fonamental que explicaria el problema de què parlo. I aquest fet és que la nova generació, la nova lleva de catalans, ha nascut sentint, vivint i heretant un català fet malbé per la quantitat de paràsits incorporats durant quaranta anys de dictadura i de brutal persecució de la llengua catalana i per això mateix aquesta generació no sent el mal d'orelles que

fan moltes paraules i moltes expressions que són simple castellà camuflat i que han vingut a bandejar del català les autèntiques, per ocupar-ne elles el lloc. N'hi ha infinits exemples. I actualment alts càrrecs que ostenten l'autoritat respecte a la llengua i que són qui ha de corregir aquestes desviacions i aquests empobriments, mancats com estan del punt de referència del terme net i genuí, no s'adonen quan un error és fet i per això no poden corregir-lo. Compte que qui va errat i s'hi sent còmode poques ganes concep de molestar-se i es mostra partidari de no fer res i de deixar les coses tal com sonen. Per exemple, els nostres mitjans de comunicació repeteixen i repeteixen errors d'aquesta mena, especialment pel que fa a l'ús dels pronoms adverbials, que és un cas que causa molta angúnia, i no hi fan res, la cosa és repetida i és repetida, un dia i un altre dia. Les autoritats competents s'ho haurien de prendre de va de bo i fer una estricta anàlisi del personal en funcions i mirar de substituir els qui van

errats o fer-los aprendre les coses com Déu mana. La llengua, primer de tot.

Els catalans sabem que la nostra llengua està greument malalta i, en casos de gravetat, cal moure's i fer el que calgui per a curar el malalt. Si no ho fem així, no la salvarem. Tots hem de col·laborar en aquesta tasca, tractant de netejar-la, primer, i d'enriquir-la després, retornant-li la riquesa en lèxic i en expressions que té i que molts desconeixen *ab ovo*. Algun cop he remarcat que els nostres lingüistes publiquen molt sobre la llengua, hi fan altes especulacions gramaticals, però no semblen gota preocupats per la seva normalització, per la seva quotidianitat, la parlada a casa, al carrer, als esports, al taller, al comerç, a les escoles. La normalització lingüística ha de ser una tasca conjunta, ha de començar per les

---

La nostra llengua està greument malalta, cal moure's i fer el que calgui per a curar el malalt

---

nostres altes institucions, Generalitat, Institut d'Estudis Catalans, Departament d'Ensenyament, i ha d'arribar a tot nivell de la societat, amb especial cura a les escoles, que fa tot l'efecte

que hi regna molt poca atenció a la llengua que parlen als alumnes, si val a jutjar pel català que parlen aquests a fora de l'escola. Escoltava la veu d'una mestra que feia classe, i disparava els «algos» i «vales» a tot drap, amb la tropa que l'escoltava en una apatia que no se sabia si era somnolència o un tant-se-me'n-fum.

Ens cal seguir l'exemple dels veïns que, tenint com tenen una llengua tan estesa, robusta i saludable, encara disposen d'una acadèmia que «*Limpia, fija y da esplendor*». Quina sort! Nosaltres també en tenim una, d'acadèmia, que és l'Institut d'Estudis Catalans, del qual caldria esperar la primera de les feines que fa la castellana, «*Limpia*», i no veiem pas que ho faci, ans el veiem molt fàcil a introduir en el català mots del castellà, com si no en tinguéssim ja prou i que no ens fan cap mena de falta; la fatalitat és que aquests mots «admesos» apel·len més als usuaris que els que ara de poc hem perdut, i s'hi

senten molt bé, a peu pla del que sempre han sentit i sempre han dit. El pròleg del Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans estableix que no serà admès un mot foraster que ja el tingui la nostra llengua, norma de simple sentit comú, però que no és completa per ell mateix; tot sovint aquestes admissió innecessàries eliminen no un sol terme, sinó que en poden suprimir uns quants, sinònims o molt atansats en significat, com és ara «gamberro» i «guapo», que tenen tants d'equivalents en català; del primer n'hi trobem tretze, pel cap baix.

Ara estem capficats en la gestació de la nostra República Catalana, però poc goig farà la nostra República amb una llengua que n'ha de ser l'oficial, tan bruta i malsonant. Ja caldrà que els nous governants emprenguin la tasca inajornable de restablir-la, com a càrrec principalíssim de neteja, de fixació i d'esplendor. Que serà fer que la nostra llengua ocupi el lloc de dignitat i d'ornament que li pertoca a casa seva. La seva neteja és d'una necessitat decisiva. Si no som lliures i sobirans, no salvarem pas la nostra llengua. Ser lliures i sobirans parlant una llengua bruta serà indecorós i indigne d'un poble civilitzat del segle XXI. |

Fundada el 1886

**PASTISSERIA
BOMBONERIA
CONFITERIA
GELATERIA**

Major de Sarrià, 57
08017 Barcelona
Tels. 93 203 07 14 - 93 203 00 04

Pl. de Sarrià, 12-13
08017 Barcelona
Tel. 93 203 04 73 - Fax 93 280 65 56